

[Ole Bjørn Kraft.]

deres Forpligtelser. Om de vil benytte denne Adgang, er et andet Spørgsmaal. Det afgørende er, at den Erklæring, som Danmark underskrev den 1. Juli 1936, efter min Opfattelse har aabnet os en Mulighed for at lade være med at skride til Sanktioner. Hvis der overhovedet skal lægges nogen Mening i denne Erklæring — og det maa man formode der skal, naar man betænker den Situation, i hvilken den blev afgivet, og den højtidelige Udstedelse af den —, kan der kun lægges den Mening i den, jeg her har sagt. Man maa erindre Situationen, saaledes som den forelaa i September og Oktober, da Folkeforbundsmedlemsstaterne, deriblandt Danmark, erklærer, at Italiens Krig med Abessinien var et aabent Brud paa Pagten og som Følge heraf i Overensstemmelse med Opfattelsen af deres Forpligtelser iværksatte Sanktioner over for Italien. Om Forpligtelsen hertil herskede der paa det daværende Tidspunkt, altsaa i Efteraaret 1935, ingen Uenighed mellem de danske Partier. Et overvejende Flertal af Stater havde i Genève sluttet sig til denne Opfattelse. Efter at Brudet paa Pagten var blevet konstateret, var Staterne saa at sige automatisk forpligtede til at iværksætte de Foranstaltninger, Folkeforbundsraadet ønskede. Under Debatten kun dette klart til Orde her i Salen ogsaa fra den ærede Udenrigsministers Side, han udtalte sig for en Gangs Skyld meget klart og utvetydigt, da Bemyndigelsesloven skulde gennemføres. Ministeren var interesseret i at faa denne Bemyndigelseslov, han var interesseret i at understrege, at saaledes var Stillingen, og der var ingen Tvivl om, hvad han mente. Han udtalte under Behandlingen — det staar i Folketingstidenden for 1935—36 Sp. 67—68, hvor han omtaler den Situation, Danmark nu befinder sig i —, at det, vi har at gøre, er at foretage et Skøn om, hvorvidt Pagten er blevet brudt. Saa siger han:

„Der kan være Tilfælde, hvor et saadant Skøn kan være tvivlsomt, hvor man med Føje kan komme til forskelligt Resultat; men i det Tilfælde, der her er Tale om, er der ikke megen Plads for Skøn. Saaledes som Begivenhederne har udviklet sig, er der ingen Mulighed for at bestride, at Angreb i Strid med Pagtens Regler har fundet Sted, og at Medlemsstaternes Forpligtelser da foreligger.“

„Og endnu tydeligere siger han det paa Sp. 71—72:

„Det Skøn, vi har at udøve, er et Skøn over, om der foreligger Angreb af

den i Artikel 16 omhandlede Art. Det er mig ikke muligt at se, at Vurderinger deraf kan give andet Resultat end, at det gør der. Og naar saa er, indtræder vore Forpligtelser rent umiddelbart“

— rent umiddelbart, siger Ministeren, indtraadte dengang Danmarks Forpligtelse til at lade Sanktionerne træde i Virksomhed. Nu er Spørgsmaalet: Vil Udenrigsministeren fastholde, at de syvs Erklæring ingen Ændring har fremkaldt i denne Stilling? Det er virkelig nødvendigt, at det danske Folk og Folketinget faar Besked herom, om vi er saadan stillede, som vi var i Efteraaret, i September—Oktober 1935.

Jeg gaar videre i min Skildring af Situationen. I Løbet af Vinteren og Foraaret 1936 blev det klart, at de gennemførte Sanktioner var utilstrækkelige til at naa deres Formaal, og den videre Udvikling indebar den største Fare for Krigens Udbredelse fra Afrika til Europa, mellem Italien og de Stater, der vilde gennemføre de videre Sanktioner, først og fremmest Oliesanktionerne. Stillet over for dette Perspektiv og ogsaa af andre Grunde veg Magterne tilbage. Italien besatte Abessinien, Sanktionspolitikken brød sammen, det var ikke lykkedes Folkeforbundet at beskytte sin Medlemsstat. De trufne Foranstaltninger havde medført store Vanskeligheder for de deltagende Stater og havde ikke mindst for de smaa Stater rummet betydelig Fare for, at vi skulde blive inddraget i Stormagtspolitikken.

I denne Situation er det, at Folkeforbundet bliver kaldt sammen til en ekstraordinær Delegeretforsamling efter Opfordring af Argentina, fordi man saa, at nu var det Stormagternes Hensigt at opgive Sanktionspolitikken, fordi Sanktionspolitikken ikke længere passede med Stormagternes almindelige Politik, og man traadte da sammen for at tage Stilling hertil.

I den Situation er det, at de smaa Stater afgiver deres betydningsfulde Erklæring. Samlingen varede fra 30. Juni til 4. Juli. Er det nu sandsynligt at antage, at naar 7 smaa neutrale Stater i den Situation, jeg her har skildret, havde afgivet en Erklæring om deres Opfattelse af deres Stilling til Folkeforbundet, Sanktionspolitikken og den internationale Udvikling, at saa skulde denne Erklæring, om hvilken der førtes meget langvarige og indgaaende Forhandlinger, kun give Udtryk for Synspunkter, som de allerede mange Gange tidligere havde givet Udtryk for, kun skulde vise, at saaledes havde deres Stilling været hele Tiden, kun fortælle Verden, hvad de havde